

Rotary Ethiek Gids

Handleiding voor een workshop rond ethische dilemma's

Rotary Ethiek Gids 2012

Rotary is ontstaan vanuit de behoefte aan ethiek in de professionele sfeer. Deze boodschap is vandaag meer dan ooit actueel, eerlijk zaken doen en collega's daarvoor te motiveren: beroeps-ethiek en integriteit. Rotary is naast een service club ook een "ethische club"! De Beroepsactie is de basis van de rotarische beweging en onderscheidt Rotary van andere service clubs (refererend naar Rotary International: Une introduction à l'action professionnelle).

Rotary ontstond immers in een tijdperk dat veel gelijkenissen vertoonde met onze huidige tijd: allerlei crisissen, wantrouwen, ongebreidelde groei, gebrek aan solidariteit, individuele en collectieve conflicten enz. De ethiek in het zakenleven kwam op vele plaatsen ernstig in de verdrukking. Zo is Rotary ontstaan vanuit een duidelijke behoefte aan ethiek. Rotaryclubs waren dus van bij de start niet alleen 'service' clubs maar evenzeer door 'ethische principes gedreven' clubs.

Korte historiek van Rotary | Enkele belangrijke data

1905 De jonge advocaat, Paul Harris, maakte zich ernstig zorgen over de zware problemen waarmee Chicago getroffen was. Hij zocht wanhopig om een vertrouwensrelatie op te bouwen met handelaars en beoefenaars van vrije beroepen. Hij wou de verwording van de ethiek en de onverschilligheid in de menselijke verhoudingen bespreken met enkele gelijkgestemde zakenmensen. De start van Rotary.

1922 Door het pionierswerk van Rotary en met behulp van enkele gedreven Rotariërs traden 145 deontologische codes in werking in Chicago.

1932 Herbert Taylor, een door de ethiek doordrongen Rotariër, wordt ter hulp geroepen om een bedrijf (Club Aluminium Company) te redden. Hij ontwikkelt een eenvoudige methode en vraagt al zijn kaderleden om de principes die er in vervat zijn, toe te passen in hun dagelijkse werking met hun medewerkers, collega's, klanten, leveranciers en aandeelhouders. Hier ontstaan de 4 vragen van Rotary. In dit bedrijfsklimaat wordt zijn bedrijf niet alleen gered, maar het wordt bovendien zeer succesvol.

1934 Het criterium van de 4 Vragen (zie verder) wordt goedgekeurd door de Centrale Raad van de Rotary.

1989 De Centrale Raad keurt het belangrijke document 'Professionele Verplichtingen van de Rotariër' (zie verder) goed. Dit document bevat een explicitering van de hoge ethische maatstaven en waarden die door elke Rotariër moeten worden nagestreefd in hun beroep.

2007 Robert Stuart, Rotary Director, tijdens een toespraak in het Italiaanse Sorrento: 'In de sfeer van schandalen en machtsmisbruik moeten wij als Rotariërs een primordiale rol spelen in de verdediging van onze principes.' Het embleem waarmee wij ons toeven moet voor elk van ons een voortdurende herinnering zijn aan onze verantwoordelijkheden en moet anderen vertrouwen geven opdat ze denken:

U bent een Rotariër. Ik kan u vertrouwen!

In september 2011 vergaderde de Board van RI en keurde volgende verklaring goed: 'De filosofie van Rotary berust, sinds haar oprichting, op een integere uitoefening van om het even welk beroep. De Rotaryclubs en de Rotariërs stellen zich in gedrag en daden ten dienste van de beroepsactie en de ethiek. Deze elementen zijn opgenomen in het Doel van de Rotary, in onze fundamentele waarden, in het Criterium van de 4 Vragen en in de Deontologische Rotarycode.'

Rotary Belux

Onder het gezamenlijke toezicht van de 3 districtgouverneurs is sinds het Rotaryjaar 2005-2006 een interdistrictscommissie Ethiek operationeel voor de districten 1620, 1630 en 2170. Deze heeft als doel: 'Het verstrekken van raad en aanbevelingen en het aanmoedigen van ethische bezinning binnen alle organen van onze vereniging zodat er binnen Rotary een dialoog kan ontstaan over ethisch denken en handelen, rekening houdend met de evolutie van de maatschappij waarin we leven.' Deze interdistrictscommissie heeft een uitgebreide Ethische Code opgesteld. Het bevat twee delen die aan alle leden werden overhandigd en die eveneens op de website beschikbaar zijn.

District 1620

In 2006 heeft de Gouverneur beslist om een districtscommissie 'Ethiek' in het leven te roepen. Deze commissie kwam enkele malen per jaar samen en heeft actief meegewerkt o.a. aan de workshop 'Ethiek en Beroepsleven' van de Assembly in Brugge (maart 2009). In 2010 werd beslist om de districtscommissies 'Beroepsactie' en 'Ethiek' te fusioneren in de nieuwe Districtscommissie 'Beroepsactie en Ethiek'.

De Ethische waarden van Rotary

Welke Ethiek?

Ethiek is niet 'uniek'; er zijn vele toepassingen van ethiek: in de medische sector (euthanasie, abortus...), in de privésfeer (liegen, niet stelen, discrimineren of geweld gebruiken, in de zakenwereld (afspraken respecteren) of aan de grens van privé en zakelijke sfeer (belangenvermenging, vrienden van kinderen weren - nepotisme) ... Wij beperken onze bijdrage tot beroepsethiek (business ethics) en ethiek binnen de Rotary. Rotary is immers ontstaan vanuit de behoefte aan ethiek in de professionele sfeer. Beroepsethiek en integriteit zijn belangrijke kenmerken. Vandaag is de boodschap meer dan ooit eerlijk zaken te doen en collega's hiervoor te motiveren.

In het kader van de Rotary gaat het in eerste instantie over beroepsethiek en uiteraard ook over het ethisch handelen binnen de Rotary (de club, de leden onderling, het district, de vzw in of verbonden met Rotary). Paul Harris ging er ook van uit dat indien een Rotariër ethisch handelt in zijn beroepsleven (beroepsethiek), de kans zeer groot is dat hij ook zo handelt in zijn persoonlijk leven (persoonlijke ethiek).

Voor het nastreven van de ethische waarden en principes, voor de betrachting om integer te zijn in zijn beroepsleven, kan de Rotariër zich laten inspireren en behelpen door:

1 | Het Criterium van de 4 Vragen

De 4 Rotary-vragen zijn een eenvoudige test die toelaat na te gaan of een beslissing al dan niet ethisch geïnspireerd is:

Is het waar?
Is het billijk voor alle betrokkenen?
Bevordert het onderling vertrouwen en vriendschap?
Komt het alle betrokkenen ten goede?

2 | Deontologische Rotarycode

Als Rotariër verbind ik mij ertoe |

- 1 In mijn houding en daden steeds blijf te geven van integriteit, een basiswaarde;
- 2 Mijn ervaring en beroepsbekwaamheid ten dienste te stellen van Rotary;
- 3 Op persoonlijk en professioneel vlak een strikte ethiek in acht te nemen, en zo een voorbeeldfunctie te vervullen;

- 4 Anderen met rechtvaardigheid en respect te behandelen;
- 5 De verdiensten van elk beroep met nut voor de samenleving te erkennen en waarderen;
- 6 Mijn beroepstalenten in te zetten om jongeren kansen te geven, mensen in nood te helpen en de levenskwaliteit binnen de gemeenschap te verbeteren;
- 7 Het vertrouwen dat in Rotary en de Rotariërs gesteld is niet te beschamen en niets te ondernemen dat Rotary's goede naam kan schaden;
- 8 Aan andere Rotariërs geen voorrechten en voordelen te vragen die niet gebruikelijk zijn in de beroepswereld.

3 | Rotarische Waarden

Naast de '4 Vragen' en de 'Deontologische Code' worden volgende waarden en principes aangemoedigd voor elke Rotariër in zijn beroepsleven:

- Eerbiedigen van een gegeven woord
- Respecteren van expliciete of impliciete akkoorden tussen twee partijen
- Openhartigheid
- Trouw
- Eerlijkheid
- Loyauteit
- Solidariteit
- Verantwoordelijkheidszin
- Zoeken naar een consensus
- Vertrouwen
- Wederzijds respect

Standpunt van de commissie

De clubs dienen dan ook voldoende aandacht te schenken aan dit belangrijk kenmerk van de Rotariër. Er dient in de clubs op regelmatige tijdstippen voldoende gewezen te worden op het belang van professionele ethiek, tevens bij de aanwerving van nieuwe leden.

Elke club zou minstens één keer per jaar het thema professionele ethiek moeten behandelen op een statutaire vergadering. Ook bij aanwerving van nieuwe leden dient aandacht besteed te worden aan morele normen en waarden.

De commissie beroepsactie speelt hierin een leidende rol |

- Een gastspreker over ethiek, algemeen, of rond een specifiek thema.
- Een getuigenis van een lid over het belang/ervaring/cases van ethiek in zijn sector, concreet, in zijn classificatie.
- Daarnaast kan ook de workshop formule gebruikt worden, waarbij in kleine groepen rond bepaalde dilemma's gedebatteerd wordt tussen de leden. In deze Ethiek gids gaan we verder in op de organisatie van deze formule.

Huidige 'Ethiek gids' werkt een voorstel uit om een workshop te presenteren aan de leden. De bedoeling is niet om normerend of moraliserend op te treden, maar vooral om de reflectie bij de leden aan te wakkeren. Meestal brengt een dergelijk onderwerp een interessante discussie in de club, vanuit diverse invalshoeken van verschillende professionele achtergronden, wat één van de meerwaarden betekent van Rotary.

Deel 1 | Voorbereiding van de workshop

Deel 2 | De workshop

- a. Doel van het debat uiteenzetten aan de leden
- b. Het dilemma
- c. De groepsdiscussie
- d. De plenaire discussie
- e. Afronden
- f. Theoretische benaderingen

Deel 3 | Terugkoppeling naar het district

Doelstelling

Zoals reeds gemeld, presenteren we hier ethiek door middel van een debat, een workshop. Deze workshop brengt de leden in contact met ethiek door praktijkvoorbeelden van ethische dilemma's in verschillende beroepssectoren te bespreken. Dit maakt ethiek toegankelijk onder elkaar door morele vraagstukken voor te leggen. Er wordt gepoogd om de sensibilisering aan te wakkeren door middel van discussie en debat rond morele vraagstukken om zo de rotariër te helpen in zijn beroep zo ethisch mogelijk te handelen.

In het kader van Rotary worden enkel ethische dilemma's uit het beroepsleven gekozen. Wat is je moreel gehalte? De kunst om de balans tussen gewin en ethiek juist te zetten. Gewin is er voor de aandeelhouder (financiële winst), de werknemer (sociaal draagvlak), de leverancier (continuïteit), de consument (waar voor geld)... en dat evenwicht moet ethisch verantwoord zijn.

Ethiek begint eigenlijk bij jezelf, bij je persoonlijke integriteit, vandaar is de drempel om er over te praten hoog.

Deel 1 | Voorbereiding van de workshop

De commissie 'Beroepsactie/ethiek' organiseert de workshop. De voorzitter van de commissie belegt vooraf een vergadering met het comité van de club en legt uit wat de bedoeling is. Het comité gaat na wat de beste vorm is en hoe men de club het best inlicht. Als het licht op groen staat, kan de commissievoorzitter van start gaan.

In overleg met het comité wordt een datum vooropgesteld. Een paar weken op voorhand worden de leden ingelicht over de interactieve workshop over ethiek. Verder in de gids is een modelbrief opgenomen om de workshop aan te kondigen (deze brief is eveneens te downloaden op www.beroepsactie.be).

De praktische organisatie ligt in handen van de commissie 'Beroepsactie/ethiek'. De commissie duidt een moderator aan die het hele verloop van de debatten dirigeert. Er wordt ook een verslaggever aangeduid.

Een belangrijke taak is de keuze van de onderwerpen. In de gids vind je enkel ethische dilemma's uit het beroepsleven alsook onderwerpen die recent in de actualiteit gekomen zijn.

We geven enige aandachtspunten bij de keuze mee |

- De workshop gaat over één of meerdere ethische dilemma's en dat kan gevoelige snaren raken; kies daarom voor veilige onderwerpen; deze gids voorziet een aantal items.
- De meeste leden van de club komen niet elke dag met de theorie van ethiek in contact, kies daarom voor eenvoudige stellingen.
Kies liefst niet voor reële situaties die in de streek of club plaatsvonden, dat kan mogelijk een lid storen.
- Je kan ook in een voorafgaande statutaire vergadering het doel uitleggen en voorkeurdilemma's vragen aan de leden. Op dat moment is de kans bestaand dat je reële dilemma's voorgesteld krijgt en dan is de kans weer groter dan iemand zich betrokken of zelfs geïnteresseerd voelt.

- De voorzitter van de club leest de gekozen dilemma's na en moet daarmee akkoord gaan!

Even recapituleren |

- De datum wordt vastgelegd.
- De voorzitter kondigt een paar weken vooraf aan dat er een interactieve workshop over ethiek plaatsvindt. De leden van de club worden verwittigd over de organisatie van de workshop.
- Welke onderwerpen worden gekozen?
- De moderator wordt geselecteerd.
- Een verslaggever is een must.

Deel 2 | De Workshop

a | Doel van het debat uitleggen aan de leden

De moderator kondigt aan en legt het doel van de workshop uit. Hieronder een paar statements, maar vertel ze met je eigen woorden:

- We willen het onderwerp 'ethiek' binnen de Rotary club bespreekbaar maken en onder de aandacht van de leden brengen.
- Bepaalde ethische dilemma's vormen de basis voor een debat, een discussie, die geleid wordt door een moderator. Hij legt uit wat zijn exacte taak is: De moderator heeft een belangrijke rol te vervullen. Hij moet het debat in goede banen leiden en ervoor zorgen dat de discussies niet ontaarden in oeverloos gepraat.
- De moderator kan één of verschillende ethische dilemma's op dezelfde avond naar voor brengen.
- De moderator bepaalt de 'termijn', de tijd – bijvoorbeeld 10 of 15 minuten – voor de bespreking van elk van de ethische dilemma's.
- Naargelang het aantal Rotaryleden die aanwezig zijn op de avondvergadering, kan de moderator de Rotaryleden opsplitsen in 2 of meerdere subgroepen. Iedere subgroep telt tussen de 5 en de 9 Rotaryleden. Voor elke subgroep duidt hij een woordvoerder aan, die het standpunt van de groep na de groepsdiscussie plenair verwoordt.
- De moderator neemt geen standpunt in, kiest niet voor een richting.

- Hierbij kan de moderator desgevallend de leden per subgroep telkens (bij elk nieuw ethisch dilemma) wijzigen.
- Onze ervaring leert dat de workshop best gebeurt op een avondvergadering (kwestie van voldoende tijd te hebben) en dat één workshop per jaar volstaat.

b | Het dilemma

Een ethisch dilemma is het beschrijven van morele bedenkingen, morele vraagstukken, belangenconflicten ... Voorbeelden zijn: vriendschap, liegen, pesterijen, winstmaximalisaties, juridische dilemma's, medische keuzes, vergrijzing ... Eigen morele en lokale voorvallen, ook publieke en actuele thematieken. Verschillende graden zijn mogelijk.

Nadat de moderator de inleiding en de afspraken heeft uiteengezet, geeft hij aan elke subgroep een kaart waarop een ethisch dilemma staat. De moderator leest de tekst ook luidop voor. Hij vraagt dat per subgroep iemand notities neemt.

Hij meldt dat de tijd beperkt is.

Een lijst met morele dilemma's vindt u in bijlage 1. Een paar vraagstukken op een avond volstaat, vermijd een overladen programma.

c | De groepsdiscussie

Per subgroep (per tafel) wordt een moderator aangeduid voor de groepsdiscussie en een verslaggever. Nu ontstaat binnen de subgroep een discussie over dit dilemma. Het is de bedoeling om over het dilemma binnen de groep zoveel mogelijk tot een consensus te komen en een gezamenlijk standpunt te noteren.

Tijdens de workshop loopt de moderator rond en observeert hij/zij de groepen.

Enige minuten voor de vooraf opgestelde termijn (bijv. max. 15 min) onderbreekt de moderator de discussies en wijst erop dat er in de groep nu een besluit of standpunt moet gevormd worden. Vraag aan de verslaggever van de groep een lijst van de pro's en de contra's.

d | De plenaire discussie

De moderator laat elke woordvoerder om beurt het besluit en commentaar van zijn groep beknopt voorlezen, liefst in een paar minuten. Andere subgroepen mogen (nog) geen commentaar geven. Ondertussen kan de moderator de verschillende standpunten op een flipchart noteren, of door een vrijwilliger die hij best op voorhand gevraagd heeft. Men beperkt zich hier tot het

noteren van de besluiten, er wordt niet uitgeweid!

Nadat alle woordvoerders het standpunt van hun respectievelijke groep hebben verwoord, kan mogelijk een groepsdebat beginnen. De moderator leidt de debatten. Iedereen kan commentaar geven op de verschillende genoteerde standpunten. Ook hier bewaakt de moderator de tijd.

e | Afronden - door de moderator

- a De antwoorden worden synthetisch door de moderator herhaald.
- b Hij geeft duiding over de antwoorden.
- c Hij toont aan welke gevoelens gespeeld hebben in iedere groep:
gevoelsethiek, plichtsethiek ...
- d Hij kiest een aantal onderwerpen uit de 'theoretische onderbouw' hieronder, als toelichting van de reacties van op de dilemma's (maximum 5 minuten). Hij kan hier gebruik maken van een PowerPoint versie van deze theoretische onderbouw die ter beschikking gesteld wordt.

f | Een eerste theoretische onderbouw

Als deelnemer van het debat op de morele vraagstukken hebt u het volgende ondervonden |

- 1 Er bestaat meestal geen eenduidig antwoord op een dilemma want we hebben allemaal een andere invalshoek. Deze invalshoek wordt bepaald door ons verleden: onze opvoeding, onze ervaringen, onze gevoelens van vandaag. Je voelt dat je intuïtie en je geweten een belangrijke rol spelen.
- 2 Wanneer men een vraagstuk voorlegt zijn er toch een paar reactie die u direct zou moeten hebben:
 - a Is de vraag wel juist? Is wat men hier voorlegt mogelijk? Is het goed gedefinieerd? Wat zijn de reële feiten? Dubbel check!
 - b In welke context vindt dat plaats: tijd, locatie, religie, cultuur ...?
 - c Pas op met vermoedens, interpretaties en persoonlijke selecties.
 - d Zijn er hier wetten, reglementen, voorschriften, deontologische codes van doen?
 - e Welke relationele keuze heb ik?
 - f Welke emotionele mogelijkheden kan ik kiezen?

3 Na deze debatten |

- a Hoe kan ik dit als Rotariër toepassen in mijn beroep?
- b Sta ik soms stil om ethisch te denken?
- c Hoe kan ik mijn medewerkers motiveren ethiek te doen begrijpen?
- d Wat is er na een jaar gebeurd?

4 Wat is er belangrijker?

- a 'juist' handelen volgens de wetten = deontologie
- b 'goed' handelen naar 'goede' resultaten toe;
het doel heiligt de middelen = teleologische ethiek
- c Principes versus reglementen

5 Theorie | Quid ethiek vs moraal

- a Moreel erfgoed is de ethische ervaringskennis van onze samenleving of het geheel van feitelijk aanwezige ethische richtlijnen en ideeën over goed en kwaad, het geheel van normen en waarden.
- b Morele waarden brengen tot uitdrukking wat **nastrevenswaardig** is als het gaat om het algemeen goed. Belangrijke morele waarden zijn zowel de waarden die het persoonlijk geluk van mensen tot uitdrukking brengen als de waarden die belangrijk zijn voor het beschavingsniveau van onze samenleving.
- c Persoonlijke waarden: veiligheid, vrijheid, liefde, vriendschap, erkenning, zelfontwikkeling enz.
- d Beschavingswaarden: gelijkwaardigheid, vrede, gerechtigheid, solidariteit, gelijkheid, rechtvaardigheid, democratie enz.
- e Morele normen zijn concrete regels en afspraken die aangeven hoe wij met elkaar moeten omgaan wanneer wij bepaalde morele waarden nastreven. Het zijn middelen om morele waarden te realiseren: bijv. niet stelen, liegen, discrimineren of geweld gebruiken. Mensen met respect behandelen, gemaakte afspraken nakomen, mensen in nood helpen enz.

6 De 4 vragen van Rotary

- a De 4 Rotary vragen zijn waarden, geen normen!
- b De 4 vragen staan dicht bij het algemeen aanvaard principe:
'Doe anderen niet aan wat je niet wilt dat die anderen jou aandoen.'
- c Streven naar de beste oplossing voor de meeste betrokkenen (stakeholders).
- d De Rotarywaarden gaan duidelijk in tegen het maximaal profijt van één van de betrokkenen ten koste van de anderen.

- 7 Ethiek is meer dan ik
- a Ethiek is het nastreven van het **'algemene goed'**.
 - b Het algemene goed is de onderlinge afhankelijkheid van het persoonlijk welzijn, het welzijn van anderen en het beschavingsniveau van onze samenleving.
 - c Ethiek strekt zich uit van het 'Individu' tot (extreem) de 'Wereldbevolking', van de huidige tot de volgende generaties.
 - d Rechtstreeks betrokkenen in de beroepsethiek: klanten, patiënten, medewerkers, collega's, leveranciers, aandeelhouders, buurtbewoners, maatschappij.
 - e **Probleem:**
Welke houding aannemen tegenover concurrenten, kwaadwilligen, profiteurs, dictators enz.?
- 8 Standpuntbepalingen en argumentatie
- a Identificatie van alle betrokkenen.
 - b Identificatie en hiërarchisering van de waarden.
 - c Noodzaak van een gemotiveerde argumentatie die gericht moet zijn op het algemene goed, dus boven het persoonlijke, het individuele.
 - d Argumentatie moet verder gaan dan het automatisch, intuïtief oordeel. Intuïtie moet systematisch getoetst worden aan rationele argumenten die – in de mate van het mogelijke – ook met anderen (al dan niet Rotariërs) besproken kunnen worden.
- 9 Enkele valkuilen
- a Te snel en onvoldoende geargumenteerde standpunt innemen. Media nemen vaak binnen enkele uren een onvolledig, ongenueanceerd soms eerder spectaculair, populistisch of commercieel standpunt in. Kijk eerst naar de feiten.
 - b Overwicht van emotionele op rationele argumenten.
 - c Onvoldoende explicitering van de aangewende terminologie.
 - d Iedereen doet het, dus ik ook.
 - e Twee maten en gewichten.

Deel 3 | Terugkoppeling

De districtscommissie beroepsactie vraagt feedback; kan de voorzitter daarom de reacties noteren en doorspelen?

Graag het bijgaand evaluatieformulier invullen en aan de districtscommissie terugbezorgen a.u.b. (bijlage 3).

Bijlage 1 | Lijst met mogelijke thema's

Zoals hoger vermeld zijn onderstaande dilemma's uit het leven gegrepen maar beroepsmatig gericht. De antwoorden zijn niet voor de hand liggend en één eenduidig antwoord kan niet gevonden worden; het is een ethische evenwichtsoefening. Als club staat het u natuurlijk vrij andere onderwerpen te kiezen. In bijlage 1 vindt u een lijst van mogelijke thema's.

Aanwerving

De lieve dochter van een trouwe, goede medewerk(st)er slaagt in de selectieproeven van uw bedrijf maar is slechts derde gerangschikt. De zoon van uw belastingcontroleur is eerste. De partner van één van uw beste klanten is een allochtone en is tweede. Wie werft u aan?

Verkoop strategie

Tijdens de onderhandelingen van een mogelijk belangrijke deal nodigt u de inkoper van een grote klant uit naar een goed restaurant. De inkoper weigert. De deal wordt uiteindelijk gesloten. De volgende onderhandelingen hebben plaats binnen 6 maanden. Na de ondertekening gaat de inkoper wel in op je uitnodiging om lekker te eten, je geeft hem een kistje wijn, een klein juweel voor zijn echtgenote en je stelt hem uw vakantiewoning in het Zuiden van Frankrijk twee weken gratis ter beschikking. Deze villa staat toch leeg in juni. Je let er op dat noch zijn collega's, noch zijn hiërarchie op de hoogte zijn. Is deze handelswijze ethisch verantwoord? Is de hoogte van de vergoeding verantwoord – een kistje wijn versus een vakantie?

Veiligheid

U bent verantwoordelijk voor de kwaliteit bij een machineconstructeur. Tijdens de proeven wordt een defect vastgesteld dat eventueel ernstige gevaren kan inhouden voor de gebruikers. De productiedirecteur schat de kans dat dit voorkomt minimaal en beslist de machine toch in productie te geven. Je stelt verder onderzoek voor, maar dit kost € 100.000, verhoogt de kostprijs met 10% en 6 maanden vertraging op de lancering. De lokale directie weigert. Wat doet u? In beroep gaan bij de hogere directie? Neemt u ontslag? Vertelt u het aan de pers?

Commerciële argumenten

Twee producten komen in aanmerking om aan de vraag van een klant te voldoen. Beide producten zijn kwalitatief gelijkwaardig maar het ene is 20% duurder en ook uw marge is 20% hoger. In het verkoopsgesprek prijs je de voordelen van beide producten maar minimaliseer je de nadelen van het duurste product. Je laat bovendien merken dat het goedkoopste product in Taiwan wordt geproduceerd door jonge meisjes in zeer ongunstige arbeidsvoorwaarden.

Dilemma: correcte, volledige informatie of winstmaximalisatie?

Belangenvermenging

Een hospitaal heeft u als bestuurder aangetrokken voor uw financiële knowhow. Enige tijd later heeft het hospitaal grote bouwplannen. U zit in een speciaal comité dat het bouw dossier nauwkeurig opvolgt. Een schoonbroer van je echtgenote leidt een bouwbedrijf met 60 werknemers dat in zware financiële problemen zit en over kop dreigt te gaan. Je hebt voorkennis van alle details van het dossier met o.a. de ingediende prijzen. Je familie en meer nog je schoonfamilie is uiterst belangrijk en heeft je woonst aan een spotprijs gebouwd. Je echtgenote vraagt wat wederkerigheid door nuttige tips. Wat doe je?

Hoge financiële vergoedingen

Hoge wedden, bonussen, premies enz.

In de meeste (goed geleide?) ondernemingen worden vergoedingen gekoppeld aan verantwoordelijkheid en resultaten. De Raad van Bestuur waarin je zetelt heeft jaren geleden beslist om de bonus van de CEO en het directiecomité te koppelen aan de bedrijfsresultaten en aan de koers van het aandeel.

De nettowinst is verdubbeld en het aandeel is met 50% gestegen. De bonussen van CEO en Directiecomité stijgen – zoals overeengekomen – met 50%. Pers, politici en publieke opinie roepen schande. U bent lid van de Raad van Bestuur. Hoe reageert u op de volgende Raad van Bestuur?

Beroepsgeheim

Vele beroepen worden geconfronteerd met beroepsgeheim. Advocaten, magistraten, dokters, priesters (biechtgeheim) enz. Doet het beroepsgeheim niet meer kwaad dan goed? Zo neen, waar zijn de grenzen?

Voorbeeld van een dilemma: Een dokter weet van een patiënt dat hij een ernstige erfelijke ziekte heeft. De patiënt is van plan om de dochter van een zeer goede vriend te huwen. Je weet dat

noch de dochter, noch haar familie op de hoogte zijn van de ziekte. Je staat voor een dilemma. Wat doe je?

Onderwerpen als voorbeeld van actuele thema's |

- Olieontginning mag het milieu niet vervuilen.
- Het moederhuis kan geen fabriek starten in Birma omdat dit land de mensenrechten schendt.
- Leder kan niet geroid worden door kinderen die onbeschermd in contact komen met de zuren. Maar moeten ze dan in de prostitutie belanden?
- Een goed betaalde aankoper mag geen pakketjes opgerolde dollars aanvaarden, laat staan een Rolex of een snoepreisje.
- Coyote gebruiken om toch strafloos snelheidsovertredingen te ontwijken.
- De opbrengst van de boetes gaat terug naar de politie, hoe meer boetes hoe meer middelen.

De PowerPoint vind je op www.beroepsactie.be (downloads)

Bijlage 2 | Voorbeeld van een aankondiging van een ethisch debat in de club

Beste Vrienden,

Gelieve hierbij een kleine rondvraag te vinden ter voorbereiding van de statutaire vergadering van dd/mm/jjjj 'Rotary en Ethiek - Bespreking van Morele Dilemma's'. Deze rondvraag werd aangekondigd op de SV van dd/mm.

Doel

De bedoeling van de avond op dd/mm is enerzijds om de aandacht van onze leden te vestigen op de beroepsethiek als één van de basisprincipes van Rotary. Anderzijds zal gepoogd worden om de sensibilisering aan te wakkeren door een discussie, debat, argumentering rond morele dilemma's of vraagstukken om aldus elke Rotariër te helpen bij een zo ethisch mogelijk handelen in zijn beroep.

Het blijft nuttig, wenselijk, noodzakelijk zijn intuïtie en geweten nu en dan te toetsen wanneer men geconfronteerd wordt met belangrijke, soms delicate morele problemen.

De bedoeling is niet om de ethiek in de privésfeer noch de algemene ethische problemen (euthanasie, abortus, enz ...) te bespreken. Het gaat in de workshops vooral om beroepsethiek.

De bedoeling is ook niet om standpunten te laten innemen door de club of door de Rotary in het algemeen.

Werkwijze

De methode is die van een workshop. Naargelang van het aantal aanwezigen wordt men in subgroepen opgesplitst. De keuze van de te bespreken dilemma's en de samenstelling van de subgroepen gebeurt – zoveel als mogelijk – op basis van de antwoorden op de rondvraag.

To Do

1 | Gelieve op het document in bijlage voor alle dilemma's uw voorkeur aan te kruisen.

2 | Op het einde van de rondvraag is plaats voorzien voor een persoonlijk voorstel van moreel dilemma dat je graag met je Rotaryvrienden wenst te bespreken.

3 | Gelieve ten laatste ddd mmm de bijlage ingevuld terug te mailen naar aaa.bbb@mail.be.
Bij voorbaat dank voor jullie belangstelling en hopelijk talrijke antwoorden.

Met rotarische groeten,

Xxx Yyy

Namens de commissie 'Beroepsactie en Ethiek'

Deze tekst kan je downloaden op www.beroepsactie.be

Bijlage 3 | terugkoppeling naar het district

Om tot deze Ethiek Gids te komen zijn menig avonden voorafgegaan. Daarom is het belangrijk dat we als districtscommissie te horen krijgen welke uw ervaring was met de workshop, of deze gids bruikbaar is in de club en wat er ontbreekt.

Wil u zo vriendelijk zijn volgende vragen te beantwoorden en het document terug te bezorgen aan ons? Dank bij voorbaat.

Club |

Datum |

Voorzitter beroepsactie |

Moderator |

- 1 Waren de leden actief in de workshop? Was er interactie?
Voldoende / Matig / Goed / Zeer goed / Uitstekend
- 2 Welke suggesties of andere dilemma's werden aangegeven?
- 3 Zou u de collega-clubs aanbevelen om zo'n sessie te organiseren?
Ja / Nee
Waarom?
- 4 Zou u volgend jaar zo'n workshop herhalen?
Ja / Neutraal / Nee
Zo nee, waarom?
- 5 De ethic guide, hebt u suggesties om deze te verbeteren?

Meer info vindt u op |

Une introduction à l'action professionnelle /
dit document vindt u op de downloadpagina op |
www.beroepsactie.be

Werkten mee aan deze gids (Rotary District 1620) |

Johan Vanmarcke | RC Diksmuide-Westkust
Christian Agneessens | RC Deinze
Wouter Beel | RC Gent Noord
André Berkvens | RC Gent Prinsenhof
Yves Fassin | RC Gent Zuid
Jan Vandenbulcke | RC Ieper

Vormgeving | Eline Seru
Uitgave 2012

